

Kommunledningskontoret
Tjänsteskrivelse till omsorgsnämnden

Datum:
2026-05-27

Diarienummer:
OSN-2026-00491

Handläggare:
Evelyn Widenfalk Ehlin

Svar på motion om att inrätta LSS-boenden för personer med samsjuklighet från Jennie Claesson m.fl. (L)

Förslag till beslut

Omsorgsnämnden föreslår kommunfullmäktige besluta

1. **att** besvara motionen med föredragningen i ärendet.

Ärendet

Liberalerna (L) har i sin motion som inkom den 16 juni 2025 föreslagit, att Uppsala kommun ska utreda och planera för att inrätta ett eller flera småskaliga LSS-boenden med särskild kompetens för personer med samsjuklighet. Motionen anger att dessa boenden ska:

- följa Socialstyrelsens riktlinjer om högst fem boende per enhet,
- utformas i nära samverkan mellan berörda förvaltningar och ha tillgång till kompetens inom både psykiatri och beroendevård,
- samt ha målet att erbjuda ett hem och inte en institution, där personer med komplexa behov får stabilitet, självbestämmande och livskvalitet.

Samsjuklighet är en integrerad del av uppdraget inom LSS och socialpsykiatri och arbetet bedrivs kontinuerligt med utvecklad kompetens och strukturerad samverkan med regionen, som ansvarar för medicinsk och psykiatrisk behandling.

Mot bakgrund av gällande LSS-lagstiftning, Socialstyrelsens föreskrifter samt den pågående nationella samsjuklighetsreformen bedöms att det är mer ändamålsenligt att förstärka kompetensen inom befintliga verksamheter än att inrätta särskilda enheter. Nämnden har beredskap att anpassa och förstärka insatser utifrån förändrade behov.

Beredning

Ärendet har beretts av vård- och omsorgsförvaltningen och kommunledningskontoret.

Föredragning

Omsorgsnämnden delar motionärens uppfattning att personer med samsjuklighet ofta befinner sig i en utsatt situation och har behov av samordnade insatser från både kommun och region. Det är en målgrupp som ofta hamnar mellan huvudmännens ansvarsområden och som kräver både psykiatrisk och beroendeariktad kompetens. Samtidigt måste de lösningar som utvecklas utgå från gällande lagstiftning, Socialstyrelsens föreskrifter och de nationella förslag som nu bereds inom ramen för den fortsatta samsjuklighetsreformen.

Samsjuklighet är inte något nytt eller avgränsat för kommunen det är något vi arbetar med kontinuerligt och systematiskt inom våra verksamheter. Nämndens verksamheter inom LSS och socialpsykiatri möter dagligen personer med komplexa och sammansatta behov, inklusive samsjuklighet. Detta är en integrerad del av kärnuppdraget, och nämnden har både kompetens och resurser för att ge ett tryggt och professionellt stöd.

Ansvarsfördelningen mellan kommun och region är sedan tidigare fastställd i lagstiftningen och innebär att regionen ansvarar för behandling av psykisk sjukdom och beroende, medan kommunen ansvarar för sociala stödinsatser. Inom ramen för samsjuklighetsreformen har denna ansvarsfördelning ytterligare förtydligats och samordningen mellan huvudmännen stärkts. En långsiktigt hållbar utveckling för målgruppen förutsätter därför en nära och strukturerad samverkan där respektive huvudman fullt ut tar ansvar för sitt uppdrag.

Nämnden arbetar aktivt med att utveckla stödet till personer med samsjuklighet. Inom projektet *Samverkan vid samsjuklighet* har behov av utveckling identifierats, bland annat avseende boendeformer, förstärkt boendestöd och mer avancerat stöd i hemmet. Projektets utvärdering visar att det finns behov av stärkt och samlad kompetens inom psykiatri och beroende samt förbättrad samordning mellan myndighetsutövning och utförare. Samtidigt visar den att en majoritet av individerna är nöjda med sina insatser och att behoven i hög grad tillgodoses.

Mot bakgrund av detta bedömer omsorgsnämnden att det är mer ändamålsenligt att förstärka kompetensen inom befintliga verksamheter, snarare än att inrätta särskilda LSS- enheter riktade till samsjuklighet. LSS är en rättighetslagstiftning med tydligt definierade personkretsar och syftar till att säkerställa goda levnadsvillkor och självbestämmande. Att skapa särskilda boenden utifrån samsjuklighet som primär inriktning riskerar att skapa otydlighet i förhållande till lagstiftningens intentioner och ansvarsfördelningen mellan huvudmännen.

Ett ytterligare skäl till att inte inleda nybyggnation av särskilda LSS-boenden riktade till samsjuklighet är att det pågående arbetet på nationell nivå med att konkretisera och eventuellt omarbete förslagen i Samsjuklighetsutredningen. Arbeta beräknas vara klart i december 2027. Att påbörja nybyggnation eller skapa nya LSS-inriktade strukturer innan den nationella inriktningen är fastställd riskerar att leda till felaktiga investeringar och ytterligare otydlighet i ansvarsfördelningen.

Omsorgsnämnden vill samtidigt vara tydlig med att nämnden har förmåga att anpassa insatser när behoven förändras. Nämnden följer utvecklingen noggrant, stärker kompetensen kontinuerligt och utvecklar samverkan med regionen för att säkerställa

att personer med samsjuklighet får ett samordnat, rättssäkert och individuellt anpassat stöd.

Mot denna bakgrund föreslår omsorgsnämnden att motionen anses besvarad.

Ekonomiska konsekvenser

Bedöms ej som aktuellt med föreliggande förslag till beslut.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse daterad 27 maj 2026
- Bilaga 1, Motion om att inrätta LSS-boenden för personer med samsjuklighet

Vård- och omsorgsförvaltningen

Lenita Granlund
Förvaltningsdirektör

Motion om att inrätta LSS-boenden för personer med samsjuklighet

Ett av Uppsala kommuns största åtaganden är att säkerställa att våra mest utsatta invånare får det stöd de har rätt till. Det gäller i synnerhet personer med samsjuklighet, det vill säga personer som har både psykisk funktionsnedsättning och missbruksproblematik.

De senaste åren har vård- och omsorgsförvaltningen tillsammans med socialförvaltningen genomfört ett fördjupat samarbete i projektet *Samverkan vid samsjuklighet*. I projektets slutrapport konstateras att det finns ett växande behov av specialiserade boendelösningar där kompetens kring både psykiatriska tillstånd och beroende samverkar. Det mest akuta behovet som lyfts fram är ett LSS-boende som kan ta emot personer med samsjuklighet.

Vi liberaler välkomnar att det byggs fler LSS-boenden men vill vara tydliga med att det är en stor skillnad på ett hem och en institution. Det är därför viktigt att Socialstyrelsens rekommendationer följs och att ett LSS-boende bör inte ha fler än fem lägenheter. Detta för att värna integritet, trygghet och individuellt anpassat stöd. För personer med samsjuklighet är detta särskilt viktigt. De har ofta tidigare erfarenheter av exkludering, instabil boendesituation eller misslyckade placeringar. Därför måste vi bygga boenden som präglas av trygghet, förutsägbarhet och hög kompetens och inte stora enheter där individen riskerar att försvinna i mängden.

Ett LSS-boende för personer med samsjuklighet ska utgå från den enskildes behov, inte från organisatoriska gränser mellan förvaltningar. För att detta ska vara möjligt krävs ett fortsatt tätt samarbete mellan vård- och omsorgsförvaltningen och socialförvaltningen med en gemensam ambitionsnivå. Boendena måste ha kompetens inom både psykiatri och beroende och verksamheten måste vara rustad för att ge individuellt anpassat stöd, även till personer vars funktionsnedsättning och beroende påverkar varandra.

Med anledning av ovanstående yrkar Liberalerna:

- att** Uppsala kommun snarast utreder och planerar för inrättandet av ett eller flera småskaliga LSS-boenden med särskild kompetens för personer med samsjuklighet,
- att** dessa boenden ska följa Socialstyrelsens riktlinjer om högst fem boende per enhet,
- att** verksamheten utformas i nära samverkan mellan de berörda förvaltningarna med tillgång till kompetens inom både psykiatri och beroendevård, samt
- att** kommunens mål ska vara att erbjuda ett hem och inte en institution där människor med komplexa behov ges möjlighet till stabilitet, självbestämmande och livskvalitet.

Jennie Claesson (L)

Sussie Åhlander (L)

Anders Wallin (L)

Anders A. Aronsson (L)

Erik Berg (L)

Ludvig Arbin (L)

Peter Nordgren (L)

Camilla Westerborn (L)

